

AKTUALITY

INTERNETOVÝ ZPRAVODAJ SPOLEČNOSTI PRO CÍRKEVNÍ PRÁVO *PRAHA – BRNO – OLOMOUC*

č. 11/2016/1

7. ročník

7. 11. 2016

Kardinál Dominik Duka obdržel Řád bílého lva

Prezident České republiky Miloš Zeman ocenil nejvyšším státním vyznamenáním, Řádem bílého lva I. třídy, pražského arcibiskupa kardinála Dominika Duku OP, primase českého, a to za zvláště vynikající zásluhy ve prospěch České republiky. Kardinál Duka převzal ocenění během slavnostního ceremoniálu 28. října 2016 ve Vladislavském sále Pražského hradu.

Jak uvedl prezident Zeman ve svém projevu, společným jmenovatelem všech letošních oceněných jsou kořeny společnosti. Křesťanství a křesťanské hodnoty jsou nejhlubší a nejdelsí tradicí, která je vlastní Evropě i českému národu. Prezident podle svých slov navázal na tradici svých předchůdců, kteří oceňovali české kardinály. „Řád bílého lva je velká pocta nejen pro mě, ale uznáním i pro celou církev, že po letech totality našla své místo ve svobodné společnosti,“ komentoval ocenění na Twitteru kardinál Dominik Duka.

Zdroj: cirkev.cz

Kongregace pro nauku víry o pohřbívání zemřelých

Kongregace pro nauku víry zveřejnila instrukci *Ad resurgendum cum Christo*, která připomíná, že církev preferuje pohřeb zesnulého těla do země, i když se nestaví proti kremaci (není-li provedena z důvodů odporujících víře). Ostatky po kremaci musí být ovšem uloženy na hřbitově, v kostele nebo na jiném posvátném místě. Uchovávání popela doma v obydlí je nepřipustné. V domácnosti mohou být ostatky uloženy jen zcela výjimečně, s výslovným svolením ordináře pro jednotlivý případ, a to pouze v zemích, kde s tím vyslovila svůj souhlas biskupská konference. Ostatky nesmí být rozptýleny ve vzduchu, ve vodě, nebo na zemi, stejně tak není přípustné, aby se popel z kremace stal součástí bižuterie nebo upomínkových předmětů. Úplné znění instrukce naleznete v příloze.

Zdroj: liturgie.cz

Gratulace členům Společnosti

Srdečně blahopřejeme členům Společnosti pro církevní právo, kteří po absolvování studia na Akademii kanonického práva v Brně, působící v součinnosti s Fakultou práva, kanonického práva a správy Katolické univerzity Jana Pavla II. v Lublině, obdrželi akademický titul *licenciát kanonického práva* (ICLic.). Jsou to:

Mons. ICLic. Mgr. Ing. Pavel Boukal, kancléř Biskupství královéhradeckého,
ICLic. PhDr. Mgr. Radim Cigánek, kněz Arcibiskupství pražského,
Mons. ICLic. PhDr. Milan Hanuš, protosyncel Apoštolského exarchátu v České republice,
plk. ICLic. Mgr. Jaroslav Knichal, hlavní kaplan Armády České republiky,
ICLic. Mgr. Ingrid Kovářová Kochová, soudkyně,
ICLic. Mgr. Petr Kubant, kněz Biskupství královéhradeckého,
ICLic. Mgr. David Kučerka O. Cr., kněz,
Mgr. ThLic. ICLic. Monika Menke, Th.D., odborná asistentka na Katedře církevního práva Cyrilometodějské teologické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci,
ICLic. Mgr. Lucie Moravcová, advokátka Metropolitního církevního soudu v Praze a Interdiecézního církevního soudu v Olomouci,
ICLic. Mgr. Štěpán Šťastník, advokát,
JUDr. ICLic. Mgr. Branislav Trubač, kněz Arcibiskupství bratislavského,
ICLic. Mgr. Miloš Zárecký OT, kněz.

Vzpomínka na 28. kongres Evropského konsorcia pro výzkum vztahu církve a státu v lotyšské Jūrmale

Jak již jsme informovali v našem anglickém periodiku Newsletter z 20. října 2016, konalo se ve dnech 13. až 16. října 2016 kongres Konsorcia na téma *Náboženská asistence ve veřejných institucích*. Přítomni byli členové a korespondenti Konsorcia z takřka všech států Evropské unie. Kongres se konal v přímořských lázních Jūrmala několik desítek kilometrů západně od lotyšského hlavního města Rigy. Poslední den zasedání byl věnován prohlídce řížského parlamentu a univerzity, kde bylo uspořádáno také výroční zasedání Konsorcia.

*Členové Konsorcia
v zasedací síni
lotyšského parlamentu
v Rize.*

Ze zasedání pracovního výboru Společnosti

Dne 25. října 2016 zasedal pracovní výbor Společnosti pro církevní právo, aby naplánoval aktivity Společnosti pro příští kalendářní rok, a připravil 75. večer Společnosti pro církevní právo, který se, jak jsme již uvedli v posledních Aktualitách, bude konat 12. prosince 2016 od 17. hodin v barokním refektáři dominikánského kláštera sv. Jiljí v Praze na Starém Městě.

Pracovní výbor potvrdil zvýšení počtu čísel Revue církevního práva na čtyři od roku 2017 a zároveň se usnesl, že členský příspěvek se od příštího roku zvyšuje na 400 Kč (15 €), snížený členský příspěvek pro studenty, důchodce a osoby bez vlastního příjmu na 200 Kč (7,50 €).

Revue církevního práva č. 65–3/2016 v tiskárně

S radostí oznamujeme, že poslední letošní číslo Revue církevního práva č. 65–3/2016 je již v tiskárně. Do tohoto čísla byly zařazeny následující články:

- D. Suchánek: Odkaz Karla IV.: teorie a praxe vlády středověkého panovníka
- M. Menke: Obhájce svazku v manželském procesu po reformě papeže Františka
- A. Csukás: Vývoj slovenského evanjelického práva trestného
- R. Míčka: Přínos Pia XII. k rozvoji sociálního učení církve
- J. Kotous: K úloze a postavení kolegiálních kapitul v současnosti

Dále oznamujeme, že první číslo Knižnice Revue církevního práva je již v sazbě. Obsahem bude pojednání Adama Csukáse *Cirkevné dávky a ich právny život na Slovensku a Podkarpatskej Rusi*. Děkujeme všem zájemcům, kteří již projevili zájem o zaslání monografie, a prosíme další zájemce, aby se přihlásili na e-mailu spcp@prf.cuni.cz.

K připravované přednášce v Juridiku

Připomínáme přednášku prof. J. R. Tretery a doc. Z. Horáka *Struktura církví a náboženských společností a jejich složek v ČR podle předpisů církevního práva*, která se koná pro zapsané účastníky ze široké veřejnosti na Právnické fakultě **v úterý dne 15. listopadu 2016** od 12.00 do 16.00 hod. V předcházejícím čísle Aktualit je uvedeno správné datum, ale omylem se stalo, že tento den byl označen jako středa. Omlouváme se.

Z nové literatury

BUDSKÝ, Dominik, *Mikuláš Puchník*, Život a právnické dílo, Karolinum, Praha, 2016, 206 s., ISBN 978-80-246-3179-0.

SOMOGYI, Alfréd, *Az egyházjog isteni többlete* [Božský nadbytek církevního práva], Teologický inštitút J. Calvina, Komárno, 2016, 352 s., ISBN 978-80-968727-7-0.

Periodikum Aktuality – Internetový zpravodaj Společnosti pro církevní právo Praha – Brno – Olomouc vydává a elektronickou poštou rozesílá Společnost pro církevní právo, Sodoměřská 25, 130 00 Praha 3.

Redaktor: P. Jiří Rajmund Tretera OP. Redakční rada: Záboj Horák, Adam Csukás. E-mail: spcp@prf.cuni.cz.

Aktuality vycházejí dvakrát měsíčně. Starší čísla online na <http://spcp.prf.cuni.cz/aktuality>. ISSN 2336-5595

KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY

Instrukce *Ad resurgendum cum Christo* o pohřbívání zemřelých a uchovávání popela v případě kremace

1. Abychom s Kristem vstali z mrtvých, je třeba s Kristem zemřít, je třeba „opustit domov tělesný a odebrat se do domova k Pánu“ (2 Kor 5,8). Instrukcí *Piam et constantem* z 5. července 1963 stanovilo tehdejší Svaté officium, „aby se věrně dodržovala zvyklost pohřbívání mrtvých těl zemřelých“, avšak s tím dodatkem, že kremace „sama o sobě není v protikladu ke křesťanskému náboženství“ a že již nemají být odpírány svátosti a pohřební obřady těm, kdo požádali o kremaci, za podmínky, že takové rozhodnutí nebylo vedeno „popíráním křesťanských dogmat nebo sektářským duchem či nenávisť ke katolickému náboženství a k církvi“.¹ Tato změna křesťanské kázně pak byla přijata Kodexem kanonického práva (1983) a Kodexem kánonů východních církví (1990).

Mezitím se křesťanská praxe značně rozšířila v nemálo zemích, ale zároveň s tím se rozšířily i nové ideje, jež jsou v protikladu k víře církve. Po pozorném vyslechnutí Kongregace pro bohoslužbu a svátosti, Papežské rady pro legislativní texty a mnoha biskupských konferencí a biskupských synodů východních církví považovala Kongregace pro nauku víry za vhodné zveřejnění nové instrukce, jejímž cílem je potvrdit doktrinní a pastorační důvody, kvůli nimž se upřednostňuje pohřbívání těl, a vydat normy týkající se uchovávání popela v případě kremace.

2. Ježíšovo zmrtvýchvstání je vrcholnou pravdou křesťanské víry, jež se už od počátků křesťanství hlásá jako zásadní součást velikonočního tajemství: „Vyučil jsem vás především v tom, co jsem sám přijal, že Kristus umřel ve shodě s Písmem za naše hříchy; že byl pohřben a že vstal z mrtvých třetího dne ve shodě s Písmem; že se ukázal Petrovi a potom Dvanácti“ (1 Kor 15,3-5).

Svou smrtí a zmrtvýchvstáním nás Kristus osvobodil od hříchu a otevřel nám přístup k novému životu: „Jako Kristus byl vzkříšen z mrtvých Otcovou slávou, tak i my teď musíme žít novým životem“ (Řím 6,4). Kristus zmrtvýchvstalý je rovněž počátkem a pramenem našeho budoucího vzkříšení: „Kristus vstal z mrtvých, a to jako první z těch, kdo zesnuli...; jako totiž pro spojení s Adamem všichni propadli smrti, tak pro svoje spojení s Kristem všichni budou povoláni k životu“ (1 Kor 15,20-22).

Pokud je pravdou, že Kristus nás vzkřísí v poslední den, v určitém smyslu je rovněž pravdou, že jsme s Kristem už vzkříšeni. Křtem jsme totiž byli ponořeni do Kristovy smrti a zmrtvýchvstání a svátostně jemu připodobněni: „Křtem jste byli spolu s Kristem položeni do hrobu, a tím také zároveň s ním vzkříšeni, protože jste uvěřili v moc Boha, který ho vzkřísil z mrtvých“ (Kol 2,12). Ve spojení s Kristem skrze křest máme již reálnou účast na životě zmrtvýchvstalého Krista (srov. Ef 2,6).

Díky Kristu má křesťanská smrt pozitivní význam. V liturgii se církev modlí: „Vždyť život těch, kdo v tebe věří, nezaniká, ale ve smrti se naplňuje, a když se rozpadne naše pozemské obydlí, dostaneme u tebe domov věčný.“² Smrtí se duše odděluje od těla, ale zmrtvýchvstáním Bůh dává neporušitelný život našemu proměněnému tělu a spojí ho s naší duší. I v našich dnech je církev povolána k tomu, aby zvěstovala víru ve zmrtvýchvstání: „Vzkříšení z mrtvých je vírou křesťanů; vírou v něj se jimi stáváme.“³

¹ AAS 56 (1964), 822-823.

² Římský misál, Preface za zemřelé, I.

³ Tertulián, *De resurrectione carnis*, 1,1; CCL 2, 921.

3. Církev se řídí starobyklou křesťanskou tradicí a naléhavě doporučuje, aby těla zesnulých byla pohřbívána na hřbitovech nebo na jiných svatých místech.⁴

Při vzpomínce na Pánovu smrt, jeho pohřeb a zmrtvýchvstání, na toto tajemství, v jehož světle se projevuje smysl křesťanské smrti⁵, je pohřbení do země tou nejvhodnější formou, jak vyjádřit víru a naději ve vzkříšení těla.⁶

Církev jakožto matka, která doprovázela křesťana během jeho pozemského putování, v Kristu předává Otcí syna své milosti a jeho smrtelnou tělesnou schránku odevzdává zemi v naději, že bude ve slávě vzkříšen.⁷

Pohřbíváním těl věrných zemřelých potvrzuje církev svou víru ve zmrtvýchvstání těla⁸ a chce tím zdůraznit vysokou důstojnost lidského těla jakožto integrální součásti osoby, jejíž dějiny tělo sdílí.⁹ Nemůže tedy připustit postoje a rituály, které obsahují pomýlené postoje ke smrti, již považují buď za definitivní zneplatnění osoby nebo za okamžik jejího splnutí s matkou přírodou či s vesmírem nebo za jednu etapu procesu reinkarnace anebo definitivní osvobození z „uvěznění“ v těle.

Pohřbívání na hřbitovech a na jiných svatých místech je rovněž vhodnou odpovědí na povinnou úctu a ohled k tělům věrných zemřelých, která se křtem stala chrámy Ducha Svatého a jimiž „jakožto nástroji a nádobami si Duch ušlechtilé posloužil pro vykonání tolikého dobrého díla“.¹⁰

Spravedlivý Tobiaš je chválen pro zásluhy získané před Bohem za to, že pochoval mrtvé¹¹, a církev považuje pohřbívání mrtvých za skutek tělesného milosrdenství.¹²

A konečně pohřbívání těl věrných zemřelých na hřbitovech a na jiných svatých místech napomáhá rodinným příslušníkům i celému křesťanskému společenství při vzpomínce na zesnulé a při modlitbě za ně, jakož i při uctívání mučedníků a svatých.

Pohřbíváním těl na hřbitovech, v kostelích a v prostorách k tomu uzpůsobených pěstovala křesťanská tradice společenství mezi živými a zesnulými a stavěla se proti tendenci ke skrývání nebo privatizaci smrti a jejího významu pro křesťany.

4. Tam, kde důvody hygienického, ekonomického nebo sociálního charakteru vedou k rozhodnutí pro kremaci, která ovšem nesmí odporovat výslovné nebo rozumně předpokládané vůli věřícího zemřelého, nevidí církev doktrinní důvody k bránění této praxi, neboť zpopelnění mrtvého těla se nedotýká duše a nebrání Boží všemohoucnosti ve vzkříšení těla, a tedy neobsahuje objektivní popření křesťanské nauky o nesmrtnosti duše a vzkříšení těla.¹³

Církev i nadále upřednostňuje pohřbívání těl, protože tím se zemřelým prokazuje větší úcta; pohřeb žehem však není zakázán, „pokud nebyl zvolen z důvodů odporujících křesťanské nauce“.¹⁴

Pokud se při rozhodnutí pro kremaci nevyskytují důvody odporující křesťanské nauce, církev slaví pohřební obřady a pak doprovází pohřeb žehem podle specifických liturgických a

⁴ Srov. *CIC*, kán. 1176, §3; kán. 1205; *CCEO*, kán. 876, §3; kán. 868.

⁵ Srov. *Katechismus katolické církve*, č. 1681.

⁶ Srov. *Katechismus katolické církve*, č. 2300.

⁷ Srov. *1 Kor* 15,42-44; *Katechismus katolické církve*, č. 1683.

⁸ Srov. sv. Augustin, *De cura pro mortuis gerenda*, 3, 5; *CSEL* 41, 628.

⁹ Srov. Druhý vatikánský koncil, pastorační konstituce *Gaudium et spes*, č. 14.

¹⁰ Sv. Augustin, *De cura pro mortuis gerenda*, 3, 5; *CSEL* 41, 627.

¹¹ Srov. *Tob* 2,9; 12,12.

¹² Srov. *Katechismus katolické církve*, č. 2300.

¹³ Srov. Nejvyšší posvátná kongregace Svatého oficia, instrukce *Piam et constantam*, 5. července 1963: AAS 56 (1964), 822.

¹⁴ *CIC*, kán 1175, §3; srov. *CCEO* kán. 876, §3.

pastoračních instrukcí, přičemž zvláště dbá na to, aby se vyhnula jakémukoli pohoršení nebo postoji náboženské lhostejnosti.

5. V případě, že se z legitimních důvodů přistoupí k volbě zpopelnění mrtvého těla, musí popel zesnulého být uložen zpravidla na posvátném místě, to znamená na hřbitově, anebo v některých případech v kostele nebo v prostoru zvláště vyhrazeném pro tento účel příslušnou církevní autoritou.

Už od počátku si křesťané přáli, aby se jejich zesnulí stali předmětem modliteb a vzpomínek křesťanského společenství. Jejich hroby se stávaly místy modlitby, připomínky a meditace. Věrní zemřelí jsou součástí církve, která věří ve společenství těch, „kteří putují po této zemi, i zesnulých, kteří procházejí vlastním očištěním, i blažených v nebi. Ti všichni tvoří jedinou církev“.¹⁵

Uchovávaní popela na posvátném místě může přispět k umenšení rizika, že by zesnulí byli zbaveni modliteb a vzpomínek ze strany příbuzných a křesťanského společenství. Tímto způsobem se rovněž zabrání možnosti zapomnění a nedostatku úcty, k nimž může docházet především po odchodu první generace, jakož i provádění nevhodných a pověrečných praktik.

6. Z uvedených důvodů je uchovávaní popela doma v obydlí nepřipustné. Pouze při výjimečných a závažných okolnostech, jež souvisejí s kulturními podmínkami místního charakteru, může ordinář ve shodě s biskupskou konferencí nebo synodem biskupů východních církví udělit povolení uchovávat popel doma v obydlí. Avšak popel nemůže být rozdělen mezi různé části rodiny a je třeba vždy zajistit úctu a vhodné podmínky pro jeho uchovávaní.

7. Pro zabránění jakémukoli nedorozumění panteistického, naturalistického nebo nihilistického charakteru není dovoleno rozptýlování popela do vzduchu, na zem nebo do vody nebo jakýmkoli jiným způsobem. Není dovoleno ani používání popela z kremace pro upomínkové účely, pro klenoty nebo jiné předměty a je třeba mít na paměti, že takové postupy nelze ospravedlnit hygienickými, sociálními nebo ekonomickými důvody, jež mohou motivovat rozhodnutí pro kremaci.

8. V případě, že by zesnulý naléhavě trval na kremaci a rozptýlení svého popela do přírody z důvodů odporujících křesťanské víře, je třeba odmítnout pohřební obřady podle ustanovení práva.¹⁶

Nejvyšší pontifex František schválil při audienci udělené níže podepsanému kardinálu prefektovi dne 18. března 2016 předkládanou instrukci, o níž bylo rozhodnuto na řádném zasedání této kongregace dne 2. března 2016, a nařídil její zveřejnění.

Řím, sídlo Kongregace pro nauku víry, 15. srpna 2016, slavnost Nanebevzetí blahoslavené Panny Marie

Gerhard kard. Müller
prefekt

+Luis F. Ladaria S. I.
titulární arcibiskup z Thibice
sekretář

¹⁵ *Katechismus katolické církve*, č. 962.

¹⁶ *CIC*, kán 1184; *CCEO*, kán. 876, §3.